

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

9 Maj 2022

OPINION

MBI RAPORTIN VJETOR TË KËSHILLIT TË LARTË GJYQËSOR PËR VITIN 2021

Pasi u njohëm me Raportin Vjetor të Këshillit të Lartë Gjyqësor, dërguar Kuvendit të Shqipërisë, parashtrojmë mendimet e mëposhtme:

Në përmbushje të misionit të tij për mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave të njeriut dhe shtetin e së drejtës, që prej miratimit të reformës në sistemin e drejtësisë, Komiteti Shqiptar i Helsinkit (KShH) ka patur në fokus të veprimtarisë së tij, monitorimin e ngritjes dhe funksionimit të organeve të reja të qeverisjes së sistemit të drejtësisë si dhe funksionimin përkohësisht të institucioneve të sistemit të kaluar të drejtësisë gjatë fazës tranzitore deri në ngritjen e institucioneve të reja.

Këshilli i Lartë Gjyqësor (KLGJ) dhe Këshilli i Lartë i Prokurorisë (KLP), të njohur ndryshe si dy nga organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë përkatësisht të gjyqësorit dhe prokurorisë, u krijuan me një vonesë gati 2 vjeçare, në Dhjetor të vitit 2018. Gjatë periudhës afro tre vjeçare të funksionimit të tyre, Këshillat, kanë patur prioritet rregullimin e veprimtarisë së tyre përmes akteve normative, por edhe përshpejtimin e reformave dhe mbështetjen e gjykatave dhe prokurorive me kapacitete, në kushtet e vakancave të krijuara prej procesit të rivlerësimit kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve (Vetting). Disa nga prioritetet kyç që rezultojnë të përmbushura deri në tetor të vitit 2021, janë emërimi i Prokurorit të Përgjithshëm, plotësimi i 9 nga 19 vakancave në Gjykatën e Lartë, krijimi i SPAK-ut dhe Gjykatave të Posaçme.

Nga raporti Vjetor i KLGJ-së, vërehet se ky institucion ka patur një veprimtari të ngjeshur dhe voluminoze përgjatë vitit 2021, nga ku rezulton se janë zhvilluar 100 mbledhje plenare, nga 87 të tilla të zhvilluar gjatë vitit 2020. Gjatë vitit 2021, janë miratuar 607 akte, në krahasim 654 të tilla të zhvilluara në vitin 2020. Megjithatë, këto të dhëna nuk mundësojnë krahasimin e volumit të kateve për të dy vitet respektive, pasi do të kërkonte një analizë më të detajuar bazuar në llojin e aktit, natyrën dhe kompleksitetin e çështjes së trajtuar, rregulluar apo zgjidhur me anë të këtij akti.

Sa i takon veprimtarisë së Komisioneve të Përhershme të KLGJ-së, të dhënat e pasqyruara në faqen 6 të raportit, evidentojnë ulje dhe ngritje të ngarkesës në veprimtarinë e këtyre dy Komisioneve. Konkretisht, Komisioni për Zhvillimin e Karrierës, rezulton me një ulje të ndjeshme të mbledhjeve të zhvilluara, nga 508 të tilla në 2020 në 353 mbledhje në vitin 2021. Komisioni i Vlerësimit Etiko-Profesional ka një trefishim të numrit të mbledhjeve, nga 38 të tilla në vitin 2020, në 118 në vitin 2021. Komisioni për Planifikimin Strategjik dhe Buxhetin, numëron 84 mbledhje gjatë vitit 2020, ndërkohë që ka një rritje me 107 të tilla gjatë vitit 2021.

Sa i takon kompetencave të KLGJ-së për caktimin e masave disiplinore, vërehet një trefishim i numrit të tyre gjatë vitit 2021, në krahasim me vitin 2020. Më konkretisht:

- Gjatë vitit 2020 janë dhënë 2 masa disiplinore shkarkim nga detyra

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

-
- Gjatë vitit 2021 janë dhënë 3 masa “Shkarkimi nga detyra”, 1 masë “Vërejtje publike”, 1 masë “Ulje e përkohshme e pagës”, 1 masë “Pezullimi nga detyra” gjatë 2021, ndërkohë, 4 procedime disiplinore janë përmbyllur me vendime jo-përfundimtar.

Me qëllim plotësimin e trupave gjyqësore në gjykata, Këshilli i Lartë Gjyqësor referon se k trajtuar 744 kërkesa duke caktuar 920 gjyqtarë për gjykimin e çështjeve gjyqësore të veçanta në gjykata të ndryshme nga ajo ku ushtrojnë funksionin në mënyrë të përhershme ose 5% më shumë se vitin e shkuar. Vetëm ky fakt mjafton për të konkluduar se pavarësisht masave që KLGJ po ndërmer për t’ju përgjigjur vakancave dhe stokut të dosjeve, sistemi ynë gjyqësor vijon të punojë në mënyrë shumë të sforcuar, edhe pse po përmbyllet viti i gjashtë i miratimit të Reformës në Drejtësi (referuar amendamenteve Kushtetuese të miratuara në Korrik të vitit 2016).

KShH raporton gjithashtu se ka vijuar procesin e plotësimit të paketës së akteve dhe vlerësimin etik-profesional të gjyqtarëve në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi si dhe ka hartuar dhe miratuar 72 raporte vlerësimi (36 për periudhën e vlerësimit 2013-2016 dhe 36 për periudhën e vlerësimit viti 2019). Gjatë vitit 2022, KShH vlerëson se pavarësisht nga ngarkesa e Këshillit, nevojitet të rritet ritmi i procesit të vlerësimeve etiko-profesionale të gjyqtarëve, për të shmangur problematikën ekzistente në institucionet e kaluara të reformës në drejtësi sa i takon vonesave për vlerësimin në kohë të magjistratëve, një proces shumë i rëndësishëm për elementët e lidhur me motivimin, karrierën dhe përgjegjshmërinë e tyre.

KLJG raporton gjithashtu se ka shqyrtuar 100 ankime kundër vendimeve të Inspektorit të Lartë të Drejtësisë për arkivimin e ankimit ose pushimin e hetimit ndaj gjyqtarit, nga 121 ankime të regjistruara në total, për të cilat Këshilli ka vendosur refuzimin e tyre si të pabazuar. Lidhur me këtë proces, sikurse sqarohet në faqen 20 të raportit, KLGJ ka ngritur një Komision të Përkohshëm për shqyrtimin e këtyre ankimeve, bazuar në nenin 62, të ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”. Në funksion të transparencës dhe besimit tek publiku, kemi mendimin se KLGJ duhet të shpjegonte shkurtimisht në raportin vjetor, të ç’natyre kanë qenë këto ankesa, për cilat sjellje (veprime apo mosveprime) janë ankuar qytetarët fillimisht tek ILD dhe më pas tek KLGJ dhe shkurtimisht të jepen arsyet e arkivimit të tyre.

Në funksion të shqyrtimit të këtij Raporti Vjetor nga Kuvendi i Shqipërisë, vlen të evidentohet se KShH ka realizuar një monitorim sistematik të veprimtarisë së dy Këshillave (KLJG) dhe KLP, gjatë periudhës Dhjetor 2020 – Tetor 2021, i cili analizon aspekte të lidhura me zbatimin e kuadrin të ri ligjor të reformës në drejtësi, veprimtarinë e Këshillave në aspektin material dhe procedural, prioritetet e vendosura nga Këshillat në raport me rekomandimet e dhëna për Shqipërinë nga Komisioni Europian (në raportin e fundit), si edhe transparenca e Këshillave, duke marrë në konsideratë në vazhdimësi situatën pandemike Covid-19¹.

¹ Në mënyrë të veçantë, gjatë pothuajse një viti kalendarik, ekspertët ligjorë të angazhuar nga KShH kanë analizuar dhe përpunuar të dhëna kryesisht cilësore, dhe sipas rastit edhe sasiore, duke u fokusuar në aktet nënligjore normative, vendimet, rregulloret, aktet administrative kolektive dhe individuale, procesverbale me shkrim dhe audio, njoftimet, mbledhje plenare të Këshillave.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

KShH, në kuadër të monitorimit të veprimtarisë së dy Këshillave, ka monitoruar gjithashtu 10 Gjykatat me ngarkesën më të lartë, përkatësisht Gjykatës së Lartë, Gjykatave të Apelit, Tiranë, Durrës, Shkodër të juridiksionit të përgjithshëm dhe Gjykatës Administrative të Apelit, si dhe Gjykatave të Shkallës së Parë Tiranë, Elbasan dhe Shkodër të juridiksionit të Përgjithshëm dhe Gjykatave Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe Durrës, në zbatim të disa nga kompetencave që KLGJ ka të parashikuara në nenet 88 e në vijim të ligjit nr.115/2016 “Për organet e qeverisjes së drejtësisë”. KShH ka grumbulluar informacion shkresor nëpërmjet shkresave zyrtare për informacion drejtuar këtyre 10 gjykatave.

Në vijim të këtij opinioni, reflektohen vetëm disa nga gjetjet dhe konkluzionet kryesore të monitorimit sistematik të veprimtarisë së Këshillave gjatë periudhës Dhjetor 2020 – Tetor 2021, 10 gjykatave me ngarkesën më të lartë në vend si dhe rekomandimet drejtuar KLGJ-së, të cilat mund ti vijnë në ndihmë Kuvendit për rezolutën vjetore ku shpalosen sugjerimet ndaj këtij institucioni të pavarur kushtetues.

Mbi veprimtarinë e KLGJ-së dhe KLP-së

- **Vendimmarrjet e Këshillave**

Gjatë kësaj periudhe, pjesa më e madhe e vendimmarrjes së Këshillave lidhet me miratimin e akteve administrative individuale dhe kolektive, ku tërheqin vëmendjen aktet që kanë të bëjnë me caktimet e përkohshme në detyrë. Kjo është deri diku e kuptueshme, duke patur në konsideratë vakancat e krijuara si pasojë e procesit të rivlerësimit kalimtar, për shmangien e të cilave Këshillat i janë drejtuar këtyre “zgjdhjeve të shpejta”. Siç do të analizohet në seksionet e mëposhtme, në terma afatgjata, është e nevojshme të identifikohen instrumenta ligjorë apo praktikë më të qëndrueshme, në kuptim të efikasitetit dhe ekonomisë gjyqësore, por edhe reduktimit të kostove financiare, bazuar në ndryshimet e fundit ligjore.

- **Qasje sistematike për plotësimin e kuadrit nënligjor**

Këshillat, në bazë të ligjeve të posaçme, kanë detyrimin për të miratuar një sërë aktesh nënligjore, që nuk janë miratuar, siç janë rregulloret e brendshme por edhe rregullat standarte për funksionimin e brendshëm të gjykatave nga ana e KLGJ-së si dhe Kodi Etik, dhe rregullorja për vlerësimin profesional dhe etik të prokurorëve, nga ana e KLP-së. Vlen të përmendet se KLGJ-ja ka patur aktivitet më të lartë normues dhe rregullues në krahasim me KLP-në, e cila gjatë gjithë periudhës së monitorimit ka miratuar vetëm një rregullore. Kështu KShH vlerëson faktin që KLGJ-ja gjatë periudhës së monitorimit ka miratuar Kodin e Etikës Gjyqësore, si edhe i është përgjigjur me efikasitet ndryshimeve në paketën ligjore të reformës në drejtësi, duke ndryshuar një sërë aktesh nënligjore që lidhen me gjyqtarët si edhe nëpunësit gjyqësorë civilë. Vlerësojmë se KLP duhet të jetë më dinamike në lidhje me hartimin dhe miratimin e akteve nënligjore.

Pavarësisht se përparësitë e Këshillave janë sfiduese, KShH vlerëson se hartimi dhe miratimi i të gjitha akteve normative të parashikuara në legjislacionin në fuqi prej të dy Këshillave kërkon një angazhim më sistematik dhe të shtuar, për të kompletuar kornizën ligjore në të cilën Këshillat veprojnë, si dhe për të shmangur çdo ekuivok apo paqartësi në realizimin e kompetencave të tyre.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

- **Bashkëpunimi me shoqërinë civile për hartën e re gjyqësore**

Duke patur në konsideratë gjendjen aktuale të sistemit gjyqësor, harta e re gjyqësore është një proces i nevojshëm për rritjen e cilësisë dhe reduktimin e kostove për qytetarët në marrjen e drejtësisë. Propozimi më i guximshëm i hartës është ai i të paturit një gjykatë apeli të vetme në rang kombëtar. Më herët, ky propozim ka hasur në kundërshtinë edhe nga ana e Ministrisë së Drejtësisë.² Në deklaratën e tij për shtyp, Komiteti Shqiptar i Helsinkit ka vendosur theksin tek fakti se përparësi në organizimin e ri të gjykatave duhet të ketë aksesin efektiv i qytetarëve, i cili përbën një objektin kryesor të reformës në drejtësi. KShH mban qëndrimin se KLGJ-ja duhet të tregohet më bashkëpunuese në raport me shoqërinë civile, lidhur me procesin e ri-dizenjimit të hartës gjyqësore. Për shkak të ndjeshmërisë dhe impaktit në jetën e qytetarëve, ligji ka parashikuar përfshirjen dhe bashkëpunimin mes një sërë institucionesh në këtë proces. Prej kohësh, KShH ka sugjeruar marrjen e masave nga ana e KLGJ-së dhe MD për përfshirjen e grupeve të interesit dhe shoqërisë civile në procesin e konsultimit në një fazë sa më të hershme të procesit hartues, me qëllim shmangien e një procesi formal konsultimi dhe garantimin e ofrimit të mendimeve/sugjerimeve cilësore që mund të përmirësojnë dhe konsolidojnë hartën e re gjyqësore. Duke qenë se sesione informuese dhe konsultuese janë ndërmarrë me grupet e interesit, përfaqësues të komunitetit të biznesit dhe disa organizata të shoqërisë civile, përfshirë KShH-në, duke i qëndruar opionencës dhe rekomandimeve të bëra publike^{3,4}, sugjerojmë përpilimin dhe bërjen transparent paraprakisht brenda afateve të arsyeshme të një materiali përmbledhës që të reflektojë komentet/sugjerimet e marra në konsideratë në mënyrë të plotë, të pjesshme dhe ato të refuzuara.

- **Transparenca e procesit të hartimit të hartës gjyqësore**

Sa i përket transparencës kundrejt publikut, në faqen zyrtare të KLGJ-së është publikuar drafti i raportit të vlerësimit për hartën e re gjyqësore, objekt i proceseve të konsultimit, ndërkohë që disa prej organizatave të shoqërisë civile përfshirë KShH-në më dt. 28.12.2021 ju është përcjellë për njohje ky draft raport.

KShH i sugjeron KLGJ-së të bëjë publik në faqen zyrtare të tij, procesverbalet e transkriptuara të diskutimeve të grupit të punës për hartën e re gjyqësore dhe dokumentave apo drafteve të diskutuara në çdo mbledhje, të cilat sugjerojmë që t'i komunikohen gjithashtu, në afate të arsyeshme, organizatave të shoqërisë civile me përvojë në fushën e

² <https://gazetasi.al/harta-e-re-gjyqesore-per-plas-ministrine-e-drejtisesi-dhe-klgj-ne/>
<https://www.balkanweb.com/mosdakordesite-me-klgj-per-harten-e-re-e-gjyqesorit-gjonaj-reduktimi-i-gjykatave-per-momentin-nuk-eshte-i-vlefshem-do-vijojme-konsultimet-per-variantin-me-te-mire/>

³ <https://ahc.org.al/deklarate-publike-oponence-ndaj-propozimeve-per-harten-e-re-gjyqesore-per-shqiperine/>

⁴ Nga informacioni i përcjellë nga KLGJ, nëpërmjet shkresës nr. 2145 prot., dt. 08.04.2022, bëhet me dije se: “KLGJ ne bashkepunim me MD perfunduan me 11 Mars 2022, ciklin e konsultimeve publike mbi propozimin per Harten e Re Gjyqesore. Ky cikël prej 8 takimesh konsultative u zhvillua gjate periudhes janar-mars 2022 dhe konsistoi ne 6 konsultime me grupet e interesit qe ushtrojne veprimtarine e tyre ne juridiksionet e gjykatave te apelit Vlore, Gjirokaster, Korçe, Durrës, Shkoder dhe Tirane, si dhe 2 takime me perfaqesues te shoqerise civile dhe komunitetit te biznesit. Ne keto takime moren pjese perfaqesues nga dhomat vendore te avokatise, perfaqesues nga Prokuroria e Pergjithshme, gjyqtare dhe nenpunes civile gjyqesore. Nisur nga interesi i larte i organizatave te shoqerise civile dhe i komunitetit te biznesit, KLGJ-ja dhe Ministria e Drejtësisë organizuan edhe 2 konsultime te tjera, respektivisht me keto grupe, per te pasur nje tablo te plote mbi opinionet, sugjerimet e rekomandimet e tyre.”

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

drejtësisë. Gjithashtu, duke qenë se disa opinione paraprake janë ndarë me KLGJ-në dhe MD-në, gjatë tryezave konsultuese të hartuara në kuadër të iniciativës të mbështetur financiarisht nga Këshilli i Europës, KShH sugjeron marrjen e masave konkrete nga ana e KLGJ-së për hartimin e një materiali dhe bërjen e tij transparent për publikun, mbi mendimet apo sugjerimet e ofruara nga çdo grup interesi dhe nivelin e pranueshmërisë apo refuzimit të tyre, shoqëruar me argumentimet respektive justifikuese.

- **Vakancat në sistemin gjyqësor**

Nga të dhënat e referuara nga KLGJ rezulton se deri më dt. 4 Nëntor 2021, në të gjitha instancat e sistemit gjyqësor në vendin tonë, ka gjithsej 76 vende vakante. Në lidhje me plotësimin e vakancave në Gjykatën e Lartë, aktualisht rezultojnë 5 vende vakante në këtë Gjykatë. KLGJ-ja ka hedhur disa hapa të rëndësishëm në plotësimin e pjesëshëm të tyre, megjithatë Këshilli inkurajohet të ndërmarrë hapa të tjerë më proaktiv në plotësimin e të gjithë vakancave të Gjykatës së Lartë. Kjo gjykatë ka ende një numër shumë të lartë çështjesh për t'u evaduar dhe emërimi i çdo gjyqtari, në secilën nga kolegjet e saj do të sillte një ndryshim të prekshëm në funksionimin e kësaj gjykate. Po ashtu, vlen të përmendet se gjatë periudhës objekt monitorimi ende nuk është plotësuar kuorumi kushtetues i numrit të gjyqtarëve pranë kësaj gjykate, për propozimin e anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese. Plotësimi i vakancave të Gjykatës së Lartë, është edhe një nga rekomandimet e dhëna nga Komisioni European në Raportin e fundit për Shqipërinë të miratuar në tetor të këtij viti.

Në lidhje me vakancat e tjera në sistem, KShH rikonfirmon qëndrimin e shprehur më herët, se nevojitet një koordinim dhe bashkëpunim reciprok më i mirë midis Këshillave dhe institucioneve të vettingut, si edhe mbajtja e një linje të unifikuar nga ana e tyre në lidhje me ngritjen e magjistratëve në detyrë, për sa i përket procesit të rivlerësimit kalimtar. KLGJ rezulton se ka ngritur në detyrë magjistratët, bazuar mbi kalimin me sukses dhe me formë të prerë të këtij procesi, ndërsa KLP-ja ka mbajtur një qëndrim të ndryshëm. KShH thekson rëndësinë e procesit të vettingut, në kuadër të reformës në drejtësi, si edhe harmonizimin e qëndrimeve nga ana e Këshillave. Pavarësisht mungesës së formalizimit, KShH vëren se Këshillat kanë reflektuar pozitivisht lidhur me rekomandimin e adresuar më herët mbi domosdoshmërinë e mbajtjes së mbledhjeve të përbashkëta mes tyre, ku takimi më i fundit rezulton i mbajtur më 1 Nëntor 2021, në bashkëpunim me ILD dhe drejtuesit e institucioneve të vettingut, gjatë të cilit është diskutuar mbi procedimet disiplinore të magjistratëve. Me qëllim përmbushjen e detyrimit ligjor për konsultimin dhe konsolidimin e qëndrimeve të ndryshme, KShH rekomandon ndërmarrjen e takimeve të përbashkëta mbi baza periodike.

Një nga prioritetet e punës së KLGJ-së për vitin 2021 është përfundimi i plotësimin të organikës së apeleve me 35 gjyqtarë dhe të Gjykatave të Rretheve Gjyqësore me 32 gjyqtarë. Për shkak të dorëheqjeve apo shkarkimeve në kuadër të procesit të vettingut dhe emërimeve në Gjykatën e Lartë, gjatë periudhës objekt monitorimi, Gjykata e Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (GJKKO) për të dyja shkallët e gjykimit numëron 14 vende vakante, përkatësisht 6 gjyqtarë ushtrojnë funksionin pranë kësaj Gjykate nga 11 që parashikon ligji dhe 7 gjyqtarë pranë instancës së shkallës së parë nga 16 që parashikon ligji. Tre prej gjyqtarëve pranë GJKKO-së në shkallë të parë janë të caktuar nga skema e delegimit, ndërkohë që pranë GJKKO Apelit aktualisht janë emëruar 2 gjyqtarë nga KLGJ. Vlen të theksohet se, GJKKO si pjesë e institucioneve të specializuara

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar ka nevojë të plotësohet me të gjithë numrin e nevojshëm të gjyqtarëve, pasi numri i hetimeve në këtë fushë nga prokuroria e posaçme është voluminoz. Vlen të përmendet se KLGJ-ja ka qenë aktive në nxitjen e gjyqtarëve për të qenë pjesë e këtyre gjykatave, por ka munguar interesi i pritur për aplikime. Nisur nga kjo situatë, në të ardhmen duhen konsideruar strategji më efektive dhe të bashkëkoordinuara me institucione të tjera të reja të sistemit të drejtësisë, me qëllim plotësimin e vakancave. Një element tjetër që ka vështirësuar emërimin e kandidatëve që kanë shprehur interes është fakti që ata nuk kanë përfunduar procesin e vettingut me vendim të formës së prerë.

- **Vakancat në sistemin e prokurorisë**

Vakancat në magjistratët prokurorë kanë prekur edhe sistemin e prokurorisë në vendin tonë. Sipas të dhënave të vëna në dispozicion nga KLP, rezultojnë se 57 vende vakante numërohen në të gjitha shkallët e prokurorisë, 6 prej të cilëve pranë Prokurorisë së Përgjithshme, 5 pranë SPAK, 6 pranë Prokurorive pranë Gjykatave të Apelit dhe numrin më të lartë e konstatojmë pranë Prokurorive të Rretheve Gjyqësore përkatësisht 40.

Deri në fund të periudhës objekt monitorimi rezultojnë se 151 prokurorë i janë nënshtruar procesit të vettingut, gjatë të cilit 40 prej tyre janë shkarkuar, 40 pezulluar dhe vetëm 71 janë konfirmuar. Duke qenë se vettingut pritet t'i nënshtrohen edhe 174 prokurorë, si dhe duke marrë parasysh faktin se numri i vakancave është më i lartë në këtë sistem në raport me sistemin gjyqësor, KShH sugjeron marrjen e masave nga ana e KLP-së për zhbllokimin e situatave që mund të vijnë si rrjedhojë e rritjes së numrit të vakancave.

- **Procedimet Disiplinore**

Gjatë periudhës së monitorimit është për t'u vlerësuar që Këshillat kanë vepruar bazuar në parashikimet e ligjit në lidhje me çështjet disiplinore të trajtuara. Po ashtu është konstatuar me shqetësim se ka vendime në lidhje me procese disiplinore me impakt domethënës në publik, të cilat nuk mund të aksesohen në faqen e internetit të KLGJ-së. Gjithashtu, KShH vëren se ka nevojë të unifikohet standarti lidhur me procedimet disiplinore ndaj magjistratëve që nuk e kanë kaluar ende procesin e vettingut.

- **Reagimet publike të Këshillave**

Rezultojnë se KLP-ja ka qenë më aktive në mbrojtje të figurës dhe integritetit të prokurorëve, duke reaguar në kohë, në krahasim me KLGJ-në, e cila duhet të jetë më aktive në lidhje me ndërhyrjet politike në proceset disiplinore të gjyqtarëve, aq më tepër kur bëhet fjalë për deklaratat që vijnë nga përfaqësues të pushtetit ekzekutiv.

- **Transparenca ndaj publikut**

Këshillat përmes faqeve zyrtare të internetit kanë ofruar informacion të strukturuar dhe përgjithësisht të përditësuar, por përpjekje të mëtejshme nevojiten që ky informacion të përpunohet me kujdes me qëllim që të kuptohet më mirë nga publiku i gjerë. KShH vëren se KLGJ respekton detyrimin e saj për publikimin brenda 24 orëve të regjistrimit audio të mbledhjes plenare (në këtë publikim audio perfshihen edhe emrat e anetareve të Këshillit të cilet kanë qenë të pranishëm në mbledhje dhe që kanë votuar, pro ose kundër). Mgjith,

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

KLGG-ja duhet të vijojë përmirësimin e disa aspekteve të transparencës me publikun, duke njoftuar në kohë mbledhjet e saj, si edhe duke miratuar dhe publikuar në raport me aktualitetin procesverbalet përkatëse, të cilat reflektojnë përmbledhje të diskutimeve të mbajtura nga anëtarët pjesëmarrës në mbledhje. Vlen të theksohet në këtë raport, shqetësimi i ngritur në disa raste nga BIRN Shqipëri, për zhvillimin me dyer të mbyllura të disa prej mbledhjeve të KLGG-së. Lidhur me këtë qëndrim të KLGG-së, në referim të Nenit 69(2) dhe 69(3) të Ligjit Nr. 113/2016 ‘Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë’, nuk rezulton që ligjvënësi të ketë parashikuar ndonjë rast përjashtimi nga rregulli i përgjithshëm i publikimit të regjistrimeve audio dhe procesverbaleve të mbledhjeve. Pavarësisht se KLGG është përpjekur të garantojë mbrojtjen e informacionit konfidencial dhe atij personal të personave në fjalë, duket se mbrojtja dhe garantimi i transparencës në këtë rast has diskutime. Në mungesë të parashikimeve të ligjit konkret për përjashtime nga publikimi i regjistrimeve audio dhe procesverbaleve të mbledhjeve, KShH vëren se KLGG ka bazuar këtë vendimmarrje duke iu referuar një *lex generali*, dhe jo një *lex specialis*, si Ligji Nr. 113/2016 ‘Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë’.

- **Finalizimi dhe ndjekja sistematike e prioriteteve Strategjike**

KLP-ja ka publikuar prioritetet e saj përmes Planit Strategjik për periudhën 2021 – 2024, ndërsa KLGG-ja nuk e ka finalizuar dhe as publikuar ende këtë dokument gjatë periudhës objekt monitorimi. KLGG ka shpalosur objektivat kyç të tij për t’u përmbushur gjatë vitit 2021, në raportimin që ka patur në Kuvend në seancë plenare, në muajin qershor të të njëjtit vit. Më tej, KShH sugjeron që këto objektiva të përpunohen më tej dhe të plotësohen në një hark më të gjatë kohor, duke u shpalosur në planin strategjik 3 vjeçar të Këshillit. Kjo do të kontribuonte në drejtim të rritjes së mëtejshme të transparencës që Këshilli duhet të ketë ndaj publikut dhe aktorëve të interesuar për objektivat strategjike të kësaj periudhe.

- **Transparenca e veprimtarisë së Komisioneve të Përhershme**

Gjatë periudhës së monitorimit, KShH ka konstatuar se nga ana e KLGG-së është publikuar raportimi i aktiviteteve të Komisioneve të përhershme, ndërsa nga KLP-ja mungon ky publikim. Nga ana tjetër vlerësohet se të dy Këshillat duhet të publikojnë në mënyrë më të qartë dhe të strukturuar në rubrika të posaçme, aktivitetin dhe vendimmarrjet e Komisioneve të Përhershme në faqet e tyre zyrtare. Kjo do të ndihmonte publikun dhe aktorët e interesuar për të kuptuar dhe analizuar veprimtarinë konkrete të secilit komision, nivelin e diskutimit si dhe efikasitetin e tyre.

- **Demokracia e brendshme në diskutimet e mbledhjeve plenare, vendimmarrjet dhe transparenca e tyre**

Gjatë periudhës së monitorimit, mbledhjet e Këshillave janë mbajtur në praninë fizike të anëtarëve, virtualisht si edhe në kombinim të këtyre dy mënyrave, ku anëtarët kanë marrë pjesë rregullisht. Rezulton nga procesverbalet audio, se terminologjia e përdorur nga anëtarët ka qenë e kuptueshme nga media dhe publiku. Ajo që është konstatuar gjatë kësaj periudhe është se, në mbledhjet e KLP-së ka më shumë debat të brendshëm në krahasim me KLGG-në. KShH vlerëson se debati i larmishëm dhe konstruktiv kontribuon pozitivisht në drejtim të demokracisë së brendshme të Këshillave, sidomos në diskutimin e çështjeve me rëndësi, siç janë ngritjet në detyrë. Ndërhyrjeve pa mikrofon nga anëtarët (në raste të

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

caktuara) përgjatë mbledhjeve të Këshillave duhet t'i jepet fund dhe nëse është nevoja të propozohet fillimi i procedimit disiplinor në rast të përsëritjeve.

Ndërkohë sa i përket publikimit të vendimmarrjeve të KLGJ-së dhe KLP-së, në analizë të monitorimit online të faqes zyrtare të KLGJ-së rezulton se në ndryshim nga mënyra e reflektimit të vendimmarrjeve nga KLP, në faqen zyrtare pasqyrohen të kategorizuara vendimmarrjet sipas nenit 97 të ligjit nr. 115/2016, në akte administrative kolektive, individuale, akte normative nënligjore, si dhe akte për miratimin e rregullave të brendshme procedurale, udhëzime jo detyruese, dhe opinione. Në dallim nga praktika e ndjekur nga ana e KLP-së, KLGJ nuk ka publikuar në faqen e tij zyrtare vendimmarrje të nënshkruar nga anëtarët. KShH vlerëson se në kuadër të transparencës për publikun e gjerë kjo formë publikimi nuk ofron akses efektiv në informacionin zyrtar. Për të kuptuar mënyrën e votimit të secilit anëtar, publiku duhet të lexojë përmbajtjen e procesverbalit të seancës plenare, proces i cili merr shumë kohë. Ndërkohë që publikimi i emrave të anëtarëve të Këshillit vlerësohet i domosdoshëm në përmbajtjen e procesverbalit, është e paqartë përse emrat dhe nënshkrimet respektive nuk reflektohen në vendimmarrjet e publikuara.

Bazuar në seksionet në të cilat reflektohen vendimmarrjet në faqen zyrtare të KLP-së, KShH sugjeron marrjen e masave konkrete për ndjekjen si një model pozitiv të praktikës së KLGJ-së, në publikimin e vendimmarrjeve të kategorizuara, përkatësisht në këtë rast vendimmarrje të disponuara në mbledhje plenare dhe në komisione. Gjithashtu, nga faqja zyrtare e KLP-së është e vështirë që të evidentohen se cilat nga aktet administrative janë të natyrës kolektive, akte për miratimin e brendshëm të rregullave procedurale dhe udhëzime jodetyruese. Në këtë këndvështrim, me qëllim ofrimin e aksesit të thjeshtë për publikun për t'u njohur me vendimmarrjen të Këshillit, është e sugjerueshme kategorizimi i të dhënave në faqen zyrtare sipas datës së mbledhjes së realizuar. Më konkretisht ky informacion mund të administrohet në dosje të aksesueshme elektronike, ku në seksionet respektive pasqyrohet vendimmarrja, regjistrimi audio dhe procesverbali i përmbledhur (transkriptuar) i çdo seance përkatëse.

Referuar nenit 66/9 të ligjit nr. 115/2016, KShH ka konstatuar se në asnjë prej procesverbaleve të mbledhjeve të Këshillave nuk është evidentuar opinioni i anëtarit në pakicë. Pavarësisht se dispozita e sipërpërmendur lë në diskrecionin e anëtarit në pakicë hartimin e opinionit kundër për t'ja bashkëlidhur vendimmarrjes përkatëse, KShH vlerëson se mospublikimi i tyre është tregues që vështirëson transparencën ndaj publikut.

Mbi veprimtarinë e dhjetë GJYKATAVE ME NGARKESËN MË TË LARTË NË VENDIN TONË

- **Aksesi në drejtësi dhe vonesat në proceset gjyqësore**

Referuar raportit të fundit të Komisionit Evropian për Shqipërinë, kohëzgjatja mesatare për një çështje në nivelin e apelit është 998 ditë për çështjet penale (ose afro 3 vjet), dhe 1742 ditë për çështjet civile (afro 5 vjet). Nisur nga shqetësimet që avokatët ngrenë në mënyrë të vazhdueshme në media për vonesat e gjykimit në apel, është e rëndësishme të ndërmerret një analizë e kujdesshme statistikore dhe cilësore e çështjeve që janë në proces gjykimi ose listë pritje deri në fund të këtij viti, për të ri-vlerësuar impaktin e të gjithë kësaj situate e drejta për akses në drejtësi dhe drejtësi pa vonesa. Kjo do të kërkonte një bashkëpunim të

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

mirë-koordinuar midis institucioneve të sistemit të drejtësisë për të vlerësuar mënyrat alternative që mund të zhblokojnë disi këtë situatë, të cilat jo detyrimisht mund të sjellin ndryshime në legjislacion.

- **Bashkëpunim relativisht shumë i mirë**

Bashkëpunimi i Gjykatave me KLGJ-në vlerësohet nga to si shumë i mirë. Megjithatë, KShH ka identifikuar momente ku bashkëpunimi mes KLGJ-së dhe gjykatave mund të ishte më eficient. Vlen të përmendet rasti i Gjykatës së Apelit Tiranë, e cila është drejtuar KLGJ me kërkesë për delegim gjyqtarësh, por ende pas 9 muajsh nuk ka marrë përgjigje.

- **Tre problematikat Kyc**

Vakancat e gjyqtarëve reflektojnë problematikën më të madhe në funksionimin normal të gjykatave të monitoruara. Kjo situatë sjell pamundësi për respektimin e afateve të arsyeshme në gjykimin e çështjeve, duke krijuar vonesa të konsiderueshme në dhënien e drejtësisë. Gjithashtu, një problem tjetër i konstatuar ka të bëjë me mungesën e një sistemi të unifikuar të menaxhimit të çështjeve, për hedhjen, administrimin dhe përpunimin e statistikave që mundësojnë një vlerësim më impaktues të ngarkesës së gjykatave dhe gjyqtarëve. Nevoja për të patur pozicionin e këshilltarit në gjykatat e shkallës së parë si dhe trajnimi dhe kualifikimi vazhdueshëm i këshilltarëve pranë gjykatave të apelit, mund të kontribuonte pozitivisht në drejtim të rritjes së efikasitetit dhe zvogëlimin të stokut të dosjeve (*backlog*) të këtyre gjykatave.

- **Gjykata e Lartë**

Në Gjykatën e Lartë, gjatë periudhës së monitorimit nga KShH kanë ushtruar detyrën 9 gjyqtarë nga 19 gjyqtarë që duhet të ketë trupa gjyqësore, duke rritur kohëzgjatjen e çështjeve që presin të gjykohen. Sipas kësaj gjykate, respektimi i afateve të arsyeshme, nuk është e mundur të garantohet në situatën aktuale në të cilën ndodhet Gjykata e Lartë. Deri më datë 31.10.2021 kjo Gjykatë ka raportuar një numër prej 36,140 (tridhjetë e katër mijë e njëqind e dyzet) çështjesh në pritje për t'u gjykuar. Plotësimi i çdo vakance në Gjykatën e Lartë do sillte një impakt pozitiv në rritjen e ritmeve për evadimin e çështjeve dhe efikasitetin e kësaj gjykate.

Megjithatë, vlen të përmendet si nga Gjykata e Lartë dhe nga KLGJ rezultojnë të jenë marrë disa masa të cilat kanë kontribuar pozitivisht në përshejtimin e shqyrtimit dhe gjykimin të çështjeve, tashmë të evaduar, duke maksimizuar përdorimin e burimeve njerëzore dhe shtimin e ndihmësive ligjore apo personelit administrativ.

- **Vakancat në Gjykatat e Apelit dhe efektet në ngarkesën e tyre**

Në gjykatat e apelit objekt monitorimi, nga pikëpamja statistikore rezultojnë se i janë nënshtruar vettingut me vendim të formës së prerë duke kaluar me sukses këtë proces, rreth 30% të numrit të gjyqtarëve. Ndërkohë, vakancat e krijuara për shkak të dorëheqjeve, shkarkimeve, pezullimeve apo shkaqe të tjera të ndërprerjes apo pushimit të statusit të magjistratëve janë të konsiderueshme. Të dhënat e vendosura në dispozicion nga vetë gjykatat e apelit, objekt monitorimi, deri në Tetor të këtij viti (2021) reflektojnë këtë situatë:

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

- a) Gjykata e Apelit Shkodër ka patur 10 gjyqtarë, ndërkohë që kanë kaluar procesin e vettingut me vendim përfundimtar vetëm 4 gjyqtarë.
- b) Gjykata e Apelit Durrës ka në organikë 13 gjyqtarë, por 5 vende janë vakante. Nga 8 gjyqtarë që ka patur kjo gjykatë, rezultoi se kaluar procesin e vettingut me vendim të formës së prerë vetëm 1 gjyqtar.
- c) Gjykata e Apelit Tiranë ka një organikë të miratuar prej 31 gjyqtarësh. Si rezultat i zhvillimit të procesit të vettingut kanë kaluar procesin e vettingut me vendim të formës së prerë 6 gjyqtarë.
- d) Gjykata Administrative e Apelit ka në organikën e saj të miratuar 13 gjyqtarë. Si rezultat i procesit të vettingut 6 gjyqtarë kanë kaluar vettingun me vendim të KPK, prej të cilëve 4 me vendim të formës së prerë. Rezultojnë të paqarta të dhënat për dorëheqje apo shkarkime.

Gjykata e Apelit Tiranë dhe Gjykata Administrative e Apelit, janë gjykatat të cilat për shkak të ngarkesës, referojnë se e kanë të pamundur respektimin e afateve të arsyeshme ligjore për gjykimin e çështjeve. Ndërkohë, Gjykata e Apelit Shkodër dhe Gjykata dhe Apelit Durrës nuk reflektojnë shqetësime në këtë drejtim. Shqetësues është fakti që Gjykata Administrative e Apelit aktualisht është duke shqyrtuar çështjet gjyqësore të regjistruara pranë gjykatës në vitin 2016, pra më shumë se 4 vite më parë. Kjo gjykatë reflekton gjithashtu shqetësimin e mungesës së të dhënave të përpunuara, për shkak të periudhës së shkurtër kohore nga miratimi i tyre. Në Gjykatën e Apelit Tiranë (juridiksioni i përgjithshëm) rezultoi se janë duke u gjykuar çështjet e vitit 2017, pra më shumë se 4 vite më parë, me përjashtim të çështjeve të natyrës urgjente.

- **Nevoja për të përmirësuar kuadrin ligjor dhe infrastrukturor (teknologjik) për zhvillimin e seancave për shkak të pandemisë**

Gjykatave ju kërkua informacion se si ndikoi rritja e numrit të stokut të çështjeve gjatë pandemisë, dhe konstatimi i përgjithshëm është se ka patur një ngadalësim të punës gjatë kësaj periudhe, çka ka krijuar vonesa. Nga gjykatat e monitoruara të apelit, vetëm Gjykata e Apelit Shkodër ka përcjellë të dhëna statistikore, e cila referon se gjatë pandemisë është përballur me rritjen e stokut të çështjeve, të cilat kanë arritur në shifrën 1852 çështje, ndërkohë gjykatat e tjera nuk kanë mbajtur të dhëna/evidenca statistikore gjatë pandemisë, të cilat mund të ndikojnë pozitivisht në hartimin e studimeve dhe analizave mbi menaxhimin e risqeve që mund të shkaktohen nga situata epidemike të ngjashme në të ardhmen.

- **Mbështetje financiare për ndërtimin e një sistemi elektronik me standarte të unifikuara dhe bashkëkohore të teknologjisë së informacionit**

Në nenin 92 të ligjit nr.115/2016 parashikohen disa detyrime të lidhura me sistemin elektronik të teknologjisë së informacionit, ngarkuar specifikisht ndaj Këshillit të Ministrave dhe KLGJ-së. Vetë Këshilli vlerëson emergjente nevojën për një sistem të ri të menaxhimit të çështjeve, i cili do të kontribuojë për rritjen e efikasitetit, transparencës dhe cilësisë së shërbimeve gjyqësore ndaj publikut. KShH mbështet nevojën e identifikuar nga KLGJ për një sistem të ri të menaxhimit të çështjeve, i cili duhet të shoqërohet me alokimin e buxhetit të nevojshëm financiar nga Këshilli i Ministrave.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Sipas nenit 289, pika 5 të ligjit nr.115/2016, Këshilli i Ministrave nuk rezulton të ketë respektuar afatin 6 mujor që nga hyrja në fuqi e këtij ligji, për miratimin e rregullave për politikën e përgjithshme shtetërore për sistemin e teknologjisë së informacionit për sistemin e drejtësisë. VKM “Për organizimin, funksionimin e përcaktimin e kompetencave të qendrës së teknologjisë së informacionit për sistemin e drejtësisë” është miratuar në 2 Dhjetor të vitit 2020 , afro 4 vite nga hyrja në fuqi e ligjit nr.115/2016, ose 2 vjet nga ngritja e KLGJ-së. Kjo vonesë është e pajustificuar, në kushtet dhe sfidat me të cilat janë përballur gjykatat në vendin tonë. Krijimi i Qendrës rezulton të jetë bërë në dt. 19.10.2021, që përkon edhe me takimin e parë të Bordit të saj Drejtues.

- **Nevoja për zbatim në mënyrë të unifikuar të ndryshimeve të reja ligjore që synojnë rritjen e efikasitetit gjyqësor**

Me qëllim rritjen e efikasitetit gjyqësor, rezulton se në dt.31 Mars 2021 janë bërë shtesa dhe ndryshime me anën e ligjit nr.46/2021 në ligjin nr. 98/2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”. Këto parashikime ligjore nuk rezultojnë të zbatohen në mënyrë të njëllojtë nga gjykatat e monitoruara. Kështu, Gjykata e Apelit Administrativ evidenton si të nevojshme miratimin e ndryshimeve të tjera, të cilat do të bëjnë të mundur gjykimin e çështjeve me një gjyqtar të vetëm, kjo duke u reflektuar në parashikimet e ligjit 49/2012.

I njëjti konstatim vlen edhe për gjykatat e shkallës së parë. Në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Durrës nuk ka pasur raste të tilla, ndërkohë që Gjykata e Shkallës së Parë Shkodër ka gjykuar me trup gjykues të përbërë me një ose tre gjyqtarë. Gjykata e Shkallës së Parë Elbasan referon se, pavarësisht respektimit të parashikimeve të reja procedurale, nuk ka pasur asnjë impakt pozitiv, për shkak të uljes së menjëhershme të numrit të gjyqtarëve pranë saj, si rrjedhojë kryesisht e vettingut. Gjykatat vlerësojnë legjislativonin e ri të sistemit të drejtësisë dhe tregohen të hapura për ndryshime të tjera ligjore, por KShH vëren një qasje hezituese ose pasive në identifikimin e problematikave specifike dhe mjetet ligjore me të cilat mund të ndërhyet në aspektin e ndryshimeve ligjore që mund të rrisin efikasitetin dhe administrimin gjyqësor.

- **Aktivizimi i organit të “Mbledhjes së Gjyqtarëve” dhe formalizimi i regjistrimeve audio dhe procesverbaleve**

Referuar nenit 40 të ligjit nr.98/2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor”, një organ i rëndësishëm i administrimit gjyqësor është mbledhja e gjyqtarëve. Të dhënat e përcjella, evidentojnë se Gjykata e Apeli Durrës nuk ka mbajtur rregullisht mbledhjet e përgjithshme të gjyqtarëve. Ato janë mbajtur në janar të vitit 2019 dhe në muajin shtator të vitit 2021. Gjykata e Apelit Tiranë, referon se mbledhjet e kësaj gjykate zhvillohen shpesh, për problematika të ndryshme por dokumentacioni i tyre nuk është i formalizuar, çka bie ndesh me nenin 29/1 të ligjit nr.98/2016⁵. Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Apelit Shkodër referojnë se mbledhjet i mbajnë rregullisht. Të njëjtin qëndrim kanë edhe tre Gjykatat e Shkallës së Parë që i janë përgjigjur kërkesës zyrtare të KShH-së për informacion. Megjithatë vlen të theksohet se për të arritur në një konkluzion më të saktë në

⁵ Sipas të cilit “Regjistrimi audio dhe procesverbali i mbledhjes i zbardhur ruhet për të paktën dhjetë vjet dhe i vihet në dispozicion gjyqtarëve të gjykatës, anëtarëve të Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe Inspektorit të Lartë të Drejtësisë”.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

raport me detyrimet që imponojnë nenet 29/1 dhe 40 të ligjit nr.98/2016, kërkohet një monitorim më sistematik nëse janë mbajtur regjistrimet audio dhe procesverbali i zbardhur i këtyre mbledhjeve.

- **Ngritja e Njësive të Shërbimit Ligjor dhe plotësimi i organikës së ndihmësve ligjorë pranë Gjykatave të Apelit**

Njësia e Shërbimit Ligjor nuk rezulton të jetë ngritur pranë Gjykatës së Apelit Administrativ, ndërkohë që organika e ndihmësve ligjorë pranë gjykatave të tjera rezulton me vakanca të konsiderueshme, përafërsisht në më pak se gjysmën e tyre⁶. Në total, Gjykatat e Apelit të monitoruara reflektojnë një numër prej 14 ndihmësish ligjorë, nga 26 që duhet të kishin sipas organikës. Plotësimi i vakancave për pozicionin e ndihmësve ligjorë, shtimi i numrit të tyre si dhe rritja e efikasitetit, vijnë si rekomandime të vetë gjykatave të monitoruara. Sipas tyre, kjo do të kontribuonte pozitivisht në uljen e ngarkesës, me të cilën po përballen gjyqtarët në detyrë në këto gjykata. Për të rritur efikasitetin e ndihmësve ligjorë, nevojiten trajnime sistematike dhe kualifikime vazhduese. Referuar komunikimit zyrtar me gjykatat vërehen vonesa sa i përket trajnimeve vazhduese të nëpunësve civil të shërbimit gjyqësor nga ana e KLGJ.

- **Vakancat në Gjykatat e Shkallës së Parë dhe efektet në ngarkesën e tyre**

Sa i takon vakancave të krijuara nga procesi i vettingut, nga pikëpamja statistikore, të dhënat e vendosura në dispozicion nga vetë gjykatat e shkallës së parë, objekt monitorimi, deri në Tetor të këtij viti (2021) reflektojnë këtë situatë:

- a) Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan ka 6 gjyqtarë që janë në proces vettingu dhe që ushtrojnë aktualisht funksionet e tyre. Pranë kësaj gjykate rezultojnë të pezulluar 4 gjyqtarë si pasojë e shkarkimit nga vetting në shkallë të parë, gjatë periudhës Prill-Shtator 2021, ndërkohë që 2 gjyqtarë janë dorëhequr.
- b) Në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Durrës rezulton se kaluar procesin e vettingut 1 gjyqtar me vendim përfundimtar. Dy gjyqtarë të tjerë janë dorëhequr dhe 1 gjyqtar rezulton se nuk e ka kaluar vettingun në shkallë të parë dhe është në proces ankimi në KPA (me efekt pezullim).
- c) Në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Shkodër rezulton se kryetari i Gjykatës është shkarkuar me vendim të formës së prerë, 2 gjyqtarë të tjerë janë shkarkuar me vendim të shkallës së parë dhe janë në proces ankimi në KPA si dhe kanë kaluar procesin e vettingut 2 gjyqtarë.

Të dhënat statistikore të vendosura në dispozicion mbi numrin e çështjeve të stokut (*backlog*), evidentojnë për periudhën 2019 – 2021 një trend zbritës në Gjykatën e Shkallës së Parë Shkodër. Në këtë gjykatë, numri më i lartë i çështjeve në shqyrtim (të papërfunduara) është në vitin 2019 me 1208 çështje, me një numër gjyqtarësh në total 12, ndërkohë që numri më i ulët është për këtë vit (i cili ende nuk ka përfunduar), përkatësisht me 1088 çështje, me një numër gjyqtarësh në total prej 13. Një trend rritje e stokut

⁶ Gjatë periudhës 2020-2021, pranë Gjykatës së Apelit Tiranë (juridiksioni i zakonshëm) janë emëruar përkohësisht 10 ndihmës ligjorë, nga 15 ndihmës që duhet të ketë kjo gjykatë. Gjykata e Apelit Durrës ka efektivisht 3 nga 6 ndihmës ligjorë që duhet të kishte sipas organikës. Gjykata e Apelit Shkodër ka 1 nga 5 ndihmës që duhet të kishte sipas organikës.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

raportohet në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Elbasan dhe në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Durrës. Megjithatë, të dhënat e vendosura në dispozicion prej tyre nuk paraqesin të njëjtin standart përpunimi në raport me gjykatën e Shkodrës. Rrjedhimisht, e pamundësojnë një analizë objektive bazuar në numrin e gjyqtarëve, numrin e çështjeve të regjistruara, të mbartura, të gjykuara dhe në proces.

- **Efektet e pandemisë në Gjykatat e Shkallës së Parë**

Situata e krijuar nga pandemia e Covid-19, rezulton se ka pasur gjithashtu ndikim negativ në drejtim të stokut të çështjeve dhe vonesave në proceset gjyqësore, kryesisht në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Durrës dhe në Gjykatën e Shkallës së Parë Shkodër. Si rezultat, janë zgjatur afatet e gjykimit të çështjeve. Vlen të përmendet si standart pozitiv, ai i Gjykatës së Shkallës së parë Elbasan, pranë të cilës janë krijuar salla të gjykimeve online që kanë kontribuar pozitivisht në mosndërprerjen e proceseve gjyqësore dhe respektimin e afateve.

- **Mungesa e njësive të shërbimit ligjor dhe ndihmësve ligjorë në Gjykatat e Shkallës së Parë**

Të dhënat zyrtare evidentojnë se nuk është krijuar Njësi e Shërbimit Ligjor në asnjë prej pesë gjykatave që i është përgjigjur kërkesës tonë për informacion. Ndihmësit ligjorë, prej Dhjetorit të vitit 2020 nuk janë më pjesë e organikës në gjykatat administrative dhe ato të shkallës së parë. Duke mbajtur në konsideratë situatën aktuale me të cilën po përballen gjykatat e shkallës së parë, vakancat e vërejtura në radhët e magistratëve, por edhe numrin e konsiderueshëm të stokut të çështjeve, KShH sugjeron marrjen e masave konkrete nga ana e KLGJ-së për garantimin e numrit të përshtatshëm të ndihmësve ligjorë për çdo gjykatë, me synim menaxhimin e mbarëvajtjes së punës së gjykatave, në përputhje me dispozitat e parashikuara në ligjin nr. 46/2021.

- **Mentorimi i impaktit të trajnimeve në performancën e gjyqtarëve**

Një aspekt tjetër i monitoruar ka qenë trajnimi vazhdues për gjyqtarët që raportohet se është realizuar kryesisht nga Shkolla e Magjistraturës, ndërkohë që janë zhvilluar seminare dhe trajnime nga KLGJ me kancelarët. Për vitin 2020 evidentohet nga KLGJ, se 61.3% e gjyqtarëve kanë marrë pjesë në trajnimet e zhvilluara nga Shkolla e Magjistraturës. Mgjth, KShH sugjeron krijimin dhe zbatimin e një mekanizmi mentorues për matjen e efektivitetit të këtyre trajnimeve në performancën e gjyqtarëve, pasi ky përbën një nga detyrimet ligjore që kërkon monitorim dhe raportim publik nga KLGJ.

Rekomandime

KShH vlerëson bashkëpunimin me KLGJ-në si dhe reflektimin e këtij institucioneve për disa prej rekomandimeve të mëparshme të realizuara me të njëjtin qëllim, gjatë monitorimeve të kryera më herët. Mgjth, në funksion të debatit parlamentar në shqyrtimin e raportit vjetor të KLGJ-së, vlen të evidentojmë disa nga rekomandimet kyç të KShH-së që kanë rezultuar nga monitorimi ynë i fundit deri në Tetor të vitit 2021.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

- ✚ Vijueshmërinë nga KLGJ të ritmit të procesit të plotësimit të kuorumit të nevojshëm të anëtarëve të Gjykatës së Lartë, çka do të kontribuonte për zhbllokimin e procesit të emërimeve në Gjykatën Kushtetuese, për 3 anëtarët që zgjidhen nga Gjykata e Lartë dhe rritjen e mëtejshme të efijencës së kësaj gjykate për evadimin e çështjeve.
- ✚ Bashkërendimin sistematik të veprimtarisë së Këshillave me atë të Institucioneve të Rivlerësimit Kalimtar të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve, për të realizuar me përparësi dhe ritme më të shpejta, vettingun për kandidatët që kanë shprehur interesin për të qenë pjesë e Gjykatave të Apelit si dhe në pozicionet drejtuese në prokurori apo gjykata.
- ✚ Bashkërendimin e punës për finalizimin e hartimit të hartës së re gjyqësore, duke mundësuar transparencë në faqen zyrtare të KLGJ-së për mbledhjet dhe diskutimet e grupeve të punës, si dhe reflektimin e nivelit të pranueshmërisë ose refuzimit të argumentuar të opinioneve/komenteve apo sugjerimeve të cilat janë ofruar nga palë të treta të interesuara gjatë tryezave konsultative të realizuara nga KLGJ.
- ✚ Përmirësimin e mëtejshëm të transparencës së të dy Këshillave (KLP dhe KLGJ), për të publikuar në kohë vendimet dhe procesverbalet (audio dhe të transkriptuara) të mbledhjeve plenare dhe Komisioneve të Përhershme, si dhe për të përpunuar informacionin ndaj publikut, në mënyrë sa më të unifikuar dhe të kuptueshme në faqet e tyre zyrtare.
- ✚ Ndërmarrjen e masave konkretë për forcimin e bashkëpunimit periodik ndërmjet KLGJ-së dhe gjykatave, me synim krijimin e praktikave dhe protokolleve të mira, që garantojnë zbatimin efektiv të dispozitave të ligjit nr.116/2016, të cilat mund t'i shërbejnë pozitivisht administrimit efikas të sistemit gjyqësor dhe garantimit të të drejtave e lirive të përdoruesve të shërbimeve gjyqësore. Gjithashtu, rekomandohet shtysa pozitive nga KLGJ ndaj, gjykatave për tu përfshirë në debatin për ndryshime të nevojshme ligjore, të cilat mund të përmirësojnë administrimin efikas të sistemit dheshërbimeve gjyqësore.
- ✚ Shfaqjen e një trendi më të hapur për të dëgjuar këndvështrimet apo kritikën e studiuesve dhe organizatave të shoqërisë civile, si dhe për të paraqitur argumentat dhe kundërgargumentat që i mundësojnë palëve zhvillimin e një dialogu të hapur demokratik, duke kontribuar në forcimin e transparencës, përgjegjshmërisë dhe llogaridhënies së Këshillave.
- ✚ Ofrimin e mbështetjes së nevojshme buxhetore për ndërtimin dhe funksionimin e një sistemi të përmirësuar elektronik, bashkëkohor dhe të unifikuar të menaxhimit të çështjeve gjyqësore, me kapacitet statistikor të shëndetshëm të mbështetur në metodologjinë e CEPEJ-it.
- ✚ Respektimin nga shumica e gjykatave të monitoruara, të detyrimit për zhvillimin e rregullt të mbledhjeve të një organi të rëndësishëm të administrimit gjyqësor (sikurse është mbledhja e gjyqtarëve), duke realizuar regjistrimin audio të tyre si dhe zbardhjen e procesverbalit të mbledhjes. KLGJ-së i sugjerohet të mbikqyrë në mënyrë sistematike përmbushjen e këtij detyrimi.
- ✚ Marrjen e masave konkrete për reduktimin e vakancave ekzistente në radhët e administratës gjyqësore civile, nëpërmjet nxitjes së pranimeve në shërbimin civil ose emërimet e përkohshme të nëpunësve gjyqësore, me qëllim ngritjen e njësie të shërbimeve ligjore pranë Gjykatave të shkallës së Parë, si dhe funksionalitetin me organikë të plotë të atyre ekzistuese në Gjykatat e Apelit objekt monitorimi, si dhe Gjykatën e Lartë.